

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)
“ ____ ” _____ 2017__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Фінансовий та страховий менеджмент»

на тему: Управління конкурентоспроможністю підприємство в сучасних умовах
(на прикладі МФ «Прем'єр»)

Виконавець:

студент ЦЗФН факультету
Ведмідь Юлія Анатоліївна _____

Науковий керівник:

к.е.н., ст.викладач
Іоргачова Марія Іванівна _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	4
1.1. Конкурентоспроможність та фактори, що на неї впливають	4
1.2. Методи оцінки конкурентоспроможності.....	15
1.3. Формування конкурентних переваг та особливості конкурентних відносин в Україні	32
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МФ «ПРЕМ'ЄР»	35
2.1. Загальна характеристика підприємства.....	35
2.2. Аналіз основних показників роботи підприємства	39
2.3. Оцінка конкурентоспроможності підприємства МФ «Прем'єр»	49
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА «ПРЕМ'ЄР».....	56
3.1. Напрямки підвищення конкурентоспроможності підприємства	56
3.2. Рекомендації щодо удосконалення управління конкурентоспроможністю підприємства	60
3.3. Інвестиційний проект щодо підвищення конкурентоспроможності МФ «Прем'єр».....	68
ВИСНОВКИ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	79
ДОДАТКИ.....	83

ВСТУП

Актуальність теми. У багатьох галузях економіки України суттєво збільшується рівень конкуренції, також проходять зміни в політичній та соціальній сфері, що призводить до необхідності забезпечення підприємств стійкими ринковими позиціями.

Сьогодні підвищення конкурентоспроможності є актуальною проблемою для кожного підприємства, адже це є умовою утримання на ринку, його прибутковості, рентабельності. Отже щоб продовжувати працювати при постійних змінах в макросередовищі, підприємство повинно активно шукати нові ринки збуту, розширювати свої можливості та активно реагувати на можливі проблеми, адже в даний час ринок перенасичений підприємствами, що виробляють чи реалізують аналогічну продукцію, тому підприємству важливо мати і утримувати свою конкурентну перевагу перед іншими, щоб вижити.

Розробка заходів щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства стає основним завданням сучасних підприємств України, а конкурентоспроможність вітчизняного підприємства є найбільш актуальною проблемою його діяльності.

Проблему конкретності та конкурентоспроможності економічних суб'єктів вивчали такі вчені, як Д. Рікардо, А. Сміт, Д. Абель, Г. Гамель, Ф. Котлер, Ф. Моріс, Р. Коуз, К. Крістенсон, М. Портер, К. Прахалад, Р. Солоу, Й. Шумпетер, Ф. Хайєк.

Метою кваліфікаційної роботи є вивчення теоретичних основ забезпечення конкурентоспроможності підприємства та практичне використання отриманих теоретичних знань для розробки системи заходів з підвищення конкурентоспроможності МФ «Прем'єр».

Для досягнення встановленої мети необхідно вирішити такі *завдання*:

- дослідити теоретичні основи аналізу та напрямки підвищення конкурентоспроможності підприємства;

- проаналізувати фінансову діяльність підприємства;
- проаналізувати конкурентоспроможність підприємства;
- обґрунтувати напрямлення щодо підвищення конкурентоспроможності;
- розробити заходи з підвищення конкурентоспроможності ТОВ «Прем'єр» ;

Об'єктом дослідження є процес формування конкурентних переваг підприємства.

Предметом дослідження є економічні відносини щодо управління конкурентоспроможністю підприємства в сучасних умовах.

Теоретичні дослідження проводились на базі вивчення та аналізу науково-літературних джерел та періодичних видань вітчизняних авторів стосовно обраної тематики, а також Інтернет-видань. Для аналізу були використані дані бухгалтерської звітності, річні звіти підприємства.

У процесі дослідження було використано *методи*: методи аналізу фінансової звітності (для аналізу фінансового стану підприємства), метод порівняння (зіставлені певні показники діяльності підприємства за 2012-2016 рр.), метод відносних величин (обчислення коефіцієнтів ефективності, прибутковості, ліквідності та показників фінансової стійкості, фондорентабельність, фондівіддача, фондоемність), аналіз математичний, структурно-логічний, порівняльний.

Теоретичні, методичні та практичні висновки дипломної роботи базуються на сучасній економічній теорії, теорії маркетингу, теорії управління, а також отримані із застосуванням методів опитування, експертної оцінки, методів економічного та конкурентного аналізу.

Практичне значення. Значущість одержаних результатів полягає у можливості практичної реалізації обґрунтованих заходів щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства МФ «Прем'єр», а також аналогічних підприємств із виготовлення м'ясної продукції.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі поставлено та вирішено актуальне завдання щодо розгляду теоретичних засад конкурентоспроможності підприємства та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства МФ «Прем'єр».

Вирішені в ході дослідження завдання дозволяють зробити такі висновки:

1. Головне завдання підприємства полягає в знаходженні свого місця в тяжких умовах конкуренції. Для цього підприємство, що діє в глобальній економіці, повинне враховувати особливості сучасного ринку. На перше місце виходять наступні чинники підвищення конкурентоспроможності підприємства: проведення інноваційної політики, яка визначає можливість підприємства конкурувати не лише на внутрішньому, але і на зовнішніх ринках; наявність кваліфікованих трудових ресурсів, що відповідають вимогам міжнародного ринку праці; гнучка система управління якістю на підприємстві; безперервне вдосконалення продукції національних виробників, що реалізовується на внутрішньому ринку, і розширення їх діяльності на міжнародному ринку. Підприємство, чия стратегія визначається як глобальна, повинне враховувати також культурні, соціальні, політичні, технологічні, екологічні і юридичні особливості ринку окремо взятої країни.
2. На основі проведеного аналізу основних показників діяльності підприємства встановлено, що МФ «Прем'єр» у 2016 році повністю покрити свої витрати та отримало прибуток. На підприємстві відбувається планове збільшення обсягів виробництва, оскільки відбулось зростання попиту на продукції та укладення нових контрактів з оптовими клієнтами. Аналіз стану та ефективності використання основних засобів підприємства свідчить, що їх знос у 2016 р. збільшився до 0,059, а коефіцієнт придатності навпаки зменшився. Встановлено зменшення фондівдачі на 5,49% та збільшення фондоємності підприємства на 0,26. Чистий прибуток підприємства у 2016 р. склав 2679 тис. грн та відбулось зниження чистої рентабельності на 0,05 п.п.

3. На основі проведеного аналізу діяльності підприємства встановлено, що МФ «Прем'єр» буде доцільно: зменшення затрат – підприємство виготовляє та поставляє на ринок продукцію з меншими витратами на її виготовлення ніж у конкурентів. Також доцільно впровадити диференціація товару – наділення товару якимись новими характеристиками, що робить його більш привабливим для споживача, що дає змогу встановлювати більш високі ціни на товар.

Використання інновацій на підприємстві. Поступова заміна старого обладнання на сучасне. Впровадження інновацій так само призведе до зростання конкурентоспроможності, так само для підприємства буде доцільним зміна технології виробництва на європейську. Це дозволить підвищити якість продукції та не тільки закріпить стан підприємства на вітчизняному ринку, але й дозволить вийти на зовнішні ринки.

Наявність кваліфікованого персоналу. Трудові ресурси є одним з найважливіших факторів конкурентоспроможності підприємства. Керівництву підприємства слід зробити акцент на мотивацію персоналу, поліпшення умов праці, переглянути рівень заробітну плату, тому що люди - одна з найважливіших ланок розвитку підприємства. МФ «Прем'єр» слід зробити акцент на підвищенні кваліфікації робітників.

Якість продукції. На сьогоднішній день споживач має доволі широкий вибір продукції, тому, щоб продукція була бажаною для споживача, вона має бути якісною та відповідати стандартам якості й безпеки продукції. Завдяки інформаційній освіченості споживач знає про ці стандарти якості, також робить акцент на наявність нагород у обраного продукту.

Для ефективного управління конкурентоспроможністю підприємства керівництву необхідно знати інформацію ззовні - думку споживачів стосовної продукції виробника. Рекомендовано такий метод, як метод контакту з клієнтом. Необхідне створення офіційного діючого офіційного сайту із анкетами для споживачів та можливістю зворотного зв'язку з керівництвом.

Стратегія середніх цін (нейтральне ціноутворення), яку використовує ТОВ «Прем'єр» рекомендовано замінити на комбіновану стратегію, що називається стратегією найшвидшого повернення вкладених коштів. Для неї характерне поєднання стратегії цінового прориву та стратегії "збирання вершків". В результаті за допомогою гранично допустимої високої ціни на різних сегментах ринку буде отримано максимальний прибуток, та за допомогою низьких цін буде охоплено максимальну кількість покупців. За допомогою цих двох стратегій буде завойовано максимальну частину ринку.

В наші дні це досить вдала комбінація, оскільки на даний час населення країни ділиться на багатих та бідних, а середній прошарок населення майже відсутній.

4. За результатами аналізу визначено, що підприємству МФ «Прем'єр» доцільним буде впровадження нового більш сучасного обладнання. Нове обладнання допоможе підприємству збільшити прибуток, завдяки зниженню витрат на обслуговування та ремонт обладнання, зменшенню витрат на заробітну плату, завдяки зменшенню кількості робочих на впровадженому обладнанні та збільшенню обсягів виробництва. Збільшення попиту на продукцію МФ «Прем'єр» призведе до збільшення конкурентоспроможності підприємства.

Так, впровадження нового автоматизованого електричного конвектомата вартістю 2100 тис. грн дозволить завдяки скороченню працівників заощадити на витратах на заробітну плату, заощадити на витратах на обслуговування та ремонт нового обладнання, а також за рахунок збільшення обсягів виробництва зменшити питомі постійні витрати. Запропонований проект щодо впровадження нового обладнання ефективний, про що свідчить індекс прибутковості 33,29%.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеенко Н.А. Экономика промышленного предприятия / учеб. пособие / Н.А. Алексеенко, И.Н. Гурова - 2-е изд., перераб. и доп. - Минск: Изд-во Гревцова. – 2015 г. - 246 с.
2. Аналіз діяльності підприємства [Електронний ресурс] / Заголовок з екрану. – Режим доступу:
<http://www.grandars.ru/college/ekonomika-firmy/ekonomicheskij-analiz.html>
3. Арнаут І.П. Дослідження підходів щодо дефініції конкурентоспроможності підприємства / Арнаут І. П. // Інноваційна економіка. – 2012. – №3. – С. 111-114.
4. Балабанова І.В. Управління конкурентною раціональністю: монографія / І.В. Балабанова; М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2014. - 534 с.
5. Балабанова Л.В. Маркетингове управління конкурентоспроможністю підприємств, стратегічний підхід: [монографія] / Л.В. Балабанова, В.В. Холод. – Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. – 294 с.
6. Бланк І.А. Інвестиційний менеджмент: навч. посіб. / І.А.Бланк– К.: Ельга-Н, Ніка-Центр, 2001. – 448 с.
7. Бланк І.А. Концептуальні основи фінансового менеджменту/ І.А. Бланк. – К.: Ельга-Н, Ніка-Центр. – 2003. – 653 с.
8. Безугла В.О. Конкурентоспроможність та аналіз існуючих методик її оцінки [Текст] / В. О. Безугла, І. І. Постіл // Економіка та держава. – 2016. – №11. – С. 33-35.
9. Борисенко З.М. Конкурентна політика в Україні: підсумки та шляхи розвитку/З.М. Борисенко // Цінні папери України. – 2015. – 26 листопада. – №32. –С. 3-5.

10. Волинський Г. Про конкурентні переваги в умовах глобалізації / Г. Волинський // Економіка України. – 2010. – №12. – С. 68-72.
11. Голубко Є. В. Проблеми забезпечення конкурентоспроможності підприємств в умовах економіки України / Є. В. Голубко, О. О. Стрижак Національний технічний університет —Харківський політехнічний інститут. - Харків, 2011. – С.7 – 9.
12. Гончарук Т.І. Конкуренція: сучасна економічна характеристика та особливості / Т.І. Гончарук // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – №2. – С. 130-145.
13. Горшкова Т. Ю. методи розрахунку конкурентоспроможності підприємства // Т. Ю. Горшкова // Вісник Дніпропетровського університету, - 2012. - №6 (1). – С. 103-106.
14. Гриневецька Л.В. Класифікація факторів конкурентоспроможності підприємства/Л.В.Гриневецька // Науковий вісник. Одеський державний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2016. - №4 (105). – С. 13-24.
15. Дикань В.Л. Стратегічне управління конкурентоспроможністю як чинник інноваційного розвитку підприємства [Текст] / В.Л. Дикань // Маркетинг: теорія і практика. – Луганськ, 2010. – №16. – С. 55–58.
16. Должанський І.З. Конкурентоспроможність підприємства: навч. пос. /І.З.Должанський, Т.О.Загорна. - Київ: Центр навч. Літератури. – 2014. - 384с.
17. Дробязко С.І. Підвищення конкурентоспроможності підприємств на основі логістичного підходу / С.І. Дробязко, Ю.І. Мельникова // Економіка. Фінанси. Право. – 2013. – № 7. – С. 29-32.
18. Задачі і функції закупівельної логістики [Електронний ресурс] / Заголовок з екрану. – Режим доступу:

http://pidruchniki.com/72875/logistika/zadachi_funktsiyi_zakupivelnoyi_logistiki

19. Іванов Ю. Б. Конкурентні переваги підприємства: оцінка, формування та розвиток: Монографія. / Іванов Ю. Б., Орлов П. А., Іванова О. Ю. - СПбГУЭФ, 2015. – 207 с.
20. Інвестиційний проект [Електронний ресурс] / Заголовок з екрану – Режим доступу: <https://kudainvestiruem.ru/proekt/investicionnyj-proekt.html>
21. Кіндзерська Н. Види та методи визначення потреб у матеріалах [Електронний ресурс] / Н. Кіндзерська, Л.Я. Малюта. – Режим доступу: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/10206/2/Conf_2011v2_Kindzerska_N-Vydy_ta_metody_vyznachennia_68.pdf
22. Кіндзерський Ю. Проблеми національної конкурентоспроможності та пріоритети конкурентної політики в Україні / Ю. Кіндзерський, Г. Паламарчук // Економіка України. – 2010. – №8. – С. 19-29.
23. Кларк Дж. Б. Распределение богатства / Дж. Б. Кларк. — М.: Экономика, 1992. – С. 34-39.
24. Комаха А. Состояние и развитие экономической конкуренции в Украине // Финансовая консультация, - 2007. - №11. с. 21-26.
25. Конкурентоспроможність підприємства в сучасному світі [Електронний ресурс] / Заголовок з екрану. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/ponyatie-konkurentosposobnosti-predpriyatiya-v-sovremennyh-usloviyah>
26. Конкурентоспроможність підприємства: сутність, методи оцінки, механізми збільшення [Електронний ресурс] / Заголовок з екрану. – Режим доступу: http://www.logistics.ru/scm/9/2/i20_64.htm
27. Костин А. В. Конкурентоспособность и ее формирование в переходной экономике / А. В. Костин. – Казань, 2013. – 145 с.
28. Котельніков Д.І. Управління конкурентоспроможністю; навч. пос. для студентів вищих навч.закладів./Д. І. Котельніков, С. М. Задорожна. - К.: Видавничий Дім "Слово". - 2004. - 168с.

29. Крук С.О. Специфіка конкурентних умов в Україні та її вплив на розвиток малого бізнесу / С.О. Крук // Академічний огляд. – 2016. – №1. – С. 55-58.
30. Клименко С. М. Управління конкурентоспроможністю підприємства [Навч. посібник] / Клименко С. М., Дуброва О. С., Барабась Д. О., Омеляненко Т. В., Вакуленко А. В. – К: - 2006. - 527 с.
31. Кукіна А. О. Методи оцінки конкурентоспроможності діяльності сучасних підприємств / О. А. Кукіна // Управління розвитком. - 2012. - №13. - С. 15-17.
32. Литовченко С. Глобализация и конкурентоспособность: стратегии успеха / С. Литовченко, А. Дынин, П. Панов, А. Соколов М.: Ассоциация менеджеров, 2016 г. С. 39-41.
33. Літвінова Ю.О. Проблеми забезпечення конкурентоспроможності підприємства в сучасних умовах / Ю.О. Літвінова // Управління розвитком. – 2012. – № 9. – С. 35-37.
34. Мазур К. В. Методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємницьких структур / К. В. Мазур // Актуальні проблеми економічного розвитку України в умовах глобалізації: збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції 24 квітня 2009 року. – Вінниця: Центр підготовки навчально-методичних видань ВТЕІ КНТЕУ, 2016. – ч.1. – С.434-436.
35. Мішеніна Н. В. Стратегічне управління конспект лекцій / Н. В. Мішеніна – Суми: СумДУ, 2006. - 106 с.
36. Павлова В.А. Конкурентоспроможність підприємства: управління, оцінка, стратегія: монографія / В.А. Павлова, О.В. Кузьменко, В.М. Орлова, Г.А. Рижкова. – Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет імені А. Нобеля, 2011. – 352 с.
37. Подольська В.О. Фінансовий аналіз/ В.О. Подольська, О. В. Яріш. – К.: ЦНЛ. – 2007. – 488 с.

38. Поклонский Ф. Е. Розвиток конкурентоспроможності продукції, що випускається, як результат ефективного використання потенціалу підприємства [Текст] / Ф. Е. Поклонский Е. Ю. Мамченко // ДонДУУ МЕНЕДЖЕР . – 2007. – №3 (41). – С. 121-126.
39. Портер М.Е. Конкуренція. - М.: Видавництво Дім «Вільямс». – 2001. - 496 с.
40. Рибницький Д.О. Сучасні підходи до оцінювання конкурентоспроможності підприємства [Електронний ресурс] / Д. О. Рибницький, Т. А. Городня, К. А. Львівська // Науковий вісник НЛТУ України. — 2010. — Вип. 20. 9. — С. 227230. — Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltsu/20_9_60
41. Сімонова В.С. Сучасне підприємництво. - К.: Знання-Прес, 2007. – 379с.
42. Сміт А. Дослідження про природу та причини багатства народів / А. Сміт // Ексмо, 2007. – 960 с.
43. Сутність закупівельної політики підприємства [Електронний ресурс] / Заголовок з екрану. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/71577/logistika/sutnist_zakupivelnoyi_politiki_pidpriyemstva
44. Сысоева Е.А. Факторы конкурентоспособности предприятия: подходы и составляющие / Е.А. Сысоева // Экономика и управление. Экономические науки. – 2010. – №12 (73). – С. 283–287
45. Тарнавська, Н. П. Нові погляди на сутність конкурентоспроможності підприємств / Н. П. Тарнавська, І.І. Макарова // Формування ринкових відносин в Україні. - 2015. - № 12. - С. 57-66.
46. Томсон А. А. Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации стратегии / А. А. Томсон, А. Дж. Стрикленд. – М., 1998. – С.151.
47. Фактори конкурентоспроможності підприємства [Електронний ресурс] / Заголовок з екрану. – Режим доступу:

<http://www.grandars.ru/college/ekonomika-firmy/konkurentosposobnost-organizacii.html>

48. Фатхутдінов Р.А. Конкурентоспроможність: економіка, стратегія, управління. - М.: ИНФРА-М. – 2000. - 312 с.
49. Филатов О. К. Проблема повышения уровня конкурентоспособности продукции предприятия / О. К. Филатов // Пищевая промышленность. – 1999. - №3. – С. 30-35.
50. Фінансовий аналіз [Електронний ресурс] / Заголовок з екрану. – Режим доступу: <https://www.audit-it.ru/finanaliz/terms/analysis/>
51. Хайек Ф.А. Конкуренция как процедура открытия / Ф.А. Хайек // Мировая экономика и международные отношения. – 2013. – №12. – С. 5-15.
52. Хейс Р. Динамичное производство / Р. Хейс -М: Дело ЛТД, 1999. - 217с.
53. Хрущ Н. А. Сучасні методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємства [Електронний ресурс] / Н. А. Хрущ, Л. В. Ваганова // Вісник Хмельницького національного університету. – 2012. – № 5, Т. 3. – С. 153-156. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchnu_ekon/ 70
54. Шарко В.В. Конкурентоспроможність підприємства: методи оцінки, стратегії підвищення // Науковий вісник Мукачівського державного університету, 2015. - Серія Економіка. Випуск 2(4). Частина 2. – С. 120-126.
55. Швайка Л.А. Планування в діяльності підприємства: навч. посіб. / Л.А. Швайка. – К.: «Новий світ – 2000». – 2016. – 268 с.
56. Шкардун В.Д. Интегральная оценка конкурентоспособности предприятия / В.Д. Шкардун // Маркетинг. – 2011. – №1. – С. 40-45.
57. Шляхи підвищення конкурентоспроможності [Електронний ресурс] / Заголовок з екрану. – Режим доступу: [http://www.kdu.edu.ua/statti/2006-5-1\(40\)/140.pdf](http://www.kdu.edu.ua/statti/2006-5-1(40)/140.pdf)